

דף עג.

עין משפט א.

א"ח סימן שע סעיף ה

עיינ לעיל דף עב: עין משפט אות ג.ד.

עין משפט ג.ד.

א"ח סימן שע סעיף ו

יא. מי שיש לו חמשה נשים **ש** וחמשה עבדים **ת** ומקבלים ממנו פרנסתם וכל אחד אוכל בביתו, וכן תלמיד המקבל פרס מרבו ואוכל בביתו, אינם אוסרים זה על זה אם אין דיורים אחרים בחצר, או גם אם יש דיורין אחרים אבל הערוב שמים אותו אצלם.

עין משפט ה.

א"ח סימן תט סעיף ז

יב. עיקר מצות ערוב תחומין שהולך לסוף התחום ומחשיך שם ואפי' לא אמר שביתתי במקומי אלא החשיך שם ושתק קונה אלפים אמה משם.

ואם אינו רוצה לטרוח וללכת לשם להחשיך, הולך מבעוד יום ומניח שם מזון ב' סעודות **א** ו' ביצים **ב** מפת או מכל דבר שמשתתפין בו בשיתופי מבואות, ואם הוא לפתן בכדי לפת בו ב' סעודות, ואומר בזה הערוב אהיה מותר לי ללכת למחר אלפים אמה, וחוזר ולן בביתו, ומודדין לו תחומו ממקום ערוכו כאילו דר שם.

יג. תלמידים האוכלים אצל בעלי בתים שבתיהם בשדה וחוזרים ולנים בבית רבם, מודדין להם מבית רבם שהוא מקום לינתם שהוא עיקר להם, ושם היו חפצים גם לאכול אילו היה שם מזונם.

ש. שגם הן נמשכות אחר בעליהן.

ת. וה"ה משרתים, מ"ב אות מ"ט.

א. וכל אחד לפי אוכלו אם הוא חולה או זקן ובעיניו ב' סעודות כאן לכל אחד לא כן בערובי חצירות דב' סעודות מספיק גם לאלף איש.

ב. בס"י שס"ח הביא המחבר י"א שמנה ביצים וכאן סתם כדעה ראשונה שם.

עין משפט ז.

או"ח סימן שפג סעיף כו

כח. המבוי שניתר בקורה או בלחי דוקא באינו נמוך פחות מעשרה טפחים^ג מרווחים^ד, גם לא יהיה רחבו יותר מעשר אמות מצומצמות^ה, ושיהיה ארכו לא פחות מארבע אמות^ו מרווחות, אבל אם חסר אחד מכל אלו אין לו תקנה אלא בצורת הפתח^ז, (או בפס ד' או ב' פסין של משהוא כל אחד משני הצדדים^ח).

כט. היה בגבה חלל המבוי^ט יותר מכ' אמה מצומצמות, אינו ניתר בקורה^י אבל ניתר בלחי, ואם רוצה להכשירו בקורה צריך שיעשה בה ציור וכיור, שעל ידי כך כולם מסתכלין בה והוי היכר. ואם היה גבוה יותר מעשרים אמה ובנה בנין תחת הקורה כדי למעטו מעשרים^כ, די בכנין רחב טפח^ל כרוחב הקורה^מ.

ל. אם המבוי אינו גבוה עשרה טפחים, וחוקק בו להשלימו לעשרה,

- ג. עירובין ה', דנחשב כאילו אין לו מחיצות דאין מחיצה פחות מעשרה.
 ד. שהולכים לחומרא בכל מקום, ושיעור מרווחים הוא חצי אצבע לכל אמה, מ"ב אות פ"ט.
 ה. ג"כ לחומרא, ואם הוא יותר מעשר אמות אין עליו שם פתח ולא מועיל לזה לחי או קורה, שם אות צ'.
 ו. דבפחות מד' אמות לא חשיב מבוי אלא חצר, וניתר ג"כ בפס ארבעה או בכ' משהויין.
 ז. אבל הרבה אחרונים הסכימו דאם נמוך פחות מעשרה לא מועיל לו צורת הפתח. ועיין במ"ב אות צ"ג.
 ח. כך הוסיף המ"ב באות צ"ג ולא דוקא מש"כ המחבר צורת הפתח. ועיין בשער הציורין.
 ט. אבל אם גובה חללו של המבוי עד הקורה אינו אלא עשרים אמה אע"פ שהקורה היא למעלה מעשרים כשרה. מ"ב אות צ"ד.
 י. דקורה משום היכר, ולמעלה מכ', אין היכר דלא שולטת שם העין, אבל בלחי שהוא סמוך לקרקע ומספיק בגובה עשרה טפחים אין זה מזיק מה שהמבוי גבוה הרבה, מ"ב אות צ"ה.
 כ. ה"ה אם היה מוריד הקורה בתוך חלל המבוי על יתדות, מ"ב אות צ"ו.
 ל. וה"ה במילוי עפר רק שצריך ליזהר שלא יתמעט ע"י דריסת הרגלים מגבהו, מ"ב אות צ"ז.
 מ. דמותר להשתמש תחת טפח הקורה, וא"כ העומד שם רואה הקורה שהיא פחות מכ'. שם אות צ"ח.

בזה צריך לחקוק ד' אמות ^ב לתוך המבוי על פני כל רחבו ^א.

כז. לא. אין מבוי נותר בלחי או בקורה עד שיהיו פתוחים לתוכו שני חצירות ^ע לפחות, ולכל חצר שני בתים ^ב. ושלא יהיה בכל פתח מאלו פחות מארבעה טפחים, ויהיו דיורים אוכלים בכל בית, שמקום הפת גורם, ואפי' היה הבית אחד לאב, והשני לבן, אף שהבן מקבל משלחן אביו ואוכל בביתו נדונים כשנים. ואפי' צדו האחד של המבוי עכו"ם והשני ישראל מהני.

כח. לב. עוד צריך שיהיה המבוי ארכו יותר על רחבו ^ב, ואם חסר אחד מכל אלו, אינו נותר אלא בפס ארבעה או בשני פסים של מה שהוא כל אחד, או בצורת הפתח ^ק.

הגה: י"א דנוהגין היום לתקן כל המבואות ^ר בצורת הפתח, דכל המבואות שלנו יש להם דין חצירות ^ש. והמנהג במדינות אלו לתקן ע"י חבל הקשור לרחבו של המבוי, ודין חבל זה אינו כדין קורה שהרי אין לו רוחב טפח, ולא מועיל אלא מצד צורת הפתח. וע"כ יש ליזהר להעמיד

ג. כיון שאין כאן דין מחיצה צריך לחקוק כשיעור אורך מבוי שהוא לפחות ארבע אמות. ^ס. ואם ישאר הפסק בין החקיקה לכתלים פחות מג"ט מהני מדין לבוד. מ"ב אות ק"א. ואם חקק פחות משיעור זה דינו כחצר והיתרו בפס ארבעה או בב' משהויין מכל צד. ^ע. ומה שהתירו במבוי בלחי וקורה משום רבוי הדיוורין ואין משתמשין בו בהצנע כ"כ, ע"כ מספיק בתיקון זה אבל אם אין בו לפחות ב' חצירות א"כ אין רבוי דיוורין ולא מספיק בלחי וקורה אלא כחצר. ^פ. וכתב הרמ"א דאפי' כל החצירות פתוחות זו לזו, אך יש חולקים בזה כיון שיכולים לערב יחד דרך הפתחים נחשבים כחצר אחת, ונקטינן לקולא כיון שזה דרבנן. מ"ב אות ק"ג.

צ. שכן דרך המבוי להיות ואפי' יותר במשהו מספיק. מ"ב-ק"ו.

ק. וזה אפי' ביותר מעשר אמות כמו בסעיף ב'.

ר. בין שתום מצד אחד בין מפולש בין רחב יותר מעשר אמות או פחות.

ש. משום שאין בתים וחצירות פתוחים לתוכו, ומשום שלפעמים מפולש וצריך צורת הפתח, ועיין במ"ב אות קי"א אם צריך שני צורות הפתח משני צדדים או צורת הפתח מצד אחד ומצד השני ברוחב פחות מעשרה אמות בפס ד' טפחים או בשני משהויין משני צדדיו.

תחת החבל שני קנים ^ה גבוהים עשרה מכוונים תחת החבל, ואז מועיל אפי' במבוי מפולש, בתורת צורת הפתח, וכן בחצר ובכל מקום שצורת הפתח מועילה.

דף עג:

עין משפט א.

או"ח סימן שפז סעיף א

א. המשתתפים במבוי צריכים לערב בחצרות ^א כדי שלא ישכחו התינוקות תורת ערוב ^ב, שהרי אין התינוקות מכירים מה נעשה במבוי, וע"כ אם נשתתפו במבוי בפת סומכין עליו גם לחצרות וא"צ לערב גם בחצרות שהרי התינוקות מכירים בפת.

וי"א דאם לא ערבה כל חצר לעצמה אין סומכין על השיתוף ^ג אפי' שעשו אותו בפת, אבל כשכל חצר ערבה לעצמה ואח"כ נשתתפו במבוי ולא ערבו החצרות דרך הפתחים שבין החצרות מותרים להשתמש בחצרות שבמבוי דרך הפתחים שבניהם ^ד שסומכים על שיתוף המבוי במקום ערוב.

ואם ערבו דרך הפתחים שבין החצרות ולא נשתתפו במבוי, מותרות להשתמש החצרות במבוי שסומכים על ערוב החצרות דרך הפתחים שבניהם במקום שיתוף.

ת. אבל כותלי המבוי אין נחשבין במקום קנים, דאם לא כן למה הצריכו קורה רחבה טפח הרי בכל שהוא יש צורת הפתח אלא על כרחך צריך להעמיד קנים, מ"א ס"ק כ"ח.

ואם יש עמוד בכותל בולט הוא נדון כקנה דלא גרע מלחי בסעיף י"א, מ"א שם. ועיין במ"ב אות קי"ג.

א. היינו לערב החצרות עם המבוי ולהניחו בחצר כדי שיראו אותו התינוקות ולא ישכחו תורת ערוב, וא"כ מצד ערובי חצרות צריך פת.

ב. ויאמרו אבותינו לא ערבו.

ג. דשיתוף המבוי אינו מועיל אלא לחבר כל החצרות עם המבוי יחד, אבל לא לחבר הבתים עם החצרות שיהיה מותר להוציא מן הבית לחצר, מ"ב אות ז'.

ד. היינו להוציא מחצר לחצר כלים ששבתו בבית, והטעם, דכמו שהשיתוף מחבר לכל החצרות שיהיה מותר לטלטל מהן למבוי, כך מחברין שיהיה מותר לטלטל מזה לזה כי כלם אחד, מ"ב אות ח'.

הגה: וי"א דסומכים על השיתוף במקום ערוב ואפי' לא נשתתפו אלא ביין, ואף שערוכי חצרות לא מועיל כי אם בפת כאן מהני מגו שמועיל לשיתופי מבואות ה'.

הגה: היום שכל אחד נותן לשיתוף אין עושין אלא שיתוף אחד, ורק בזמן הגמ' שבני החצר לא נתנו לשיתוף רק שבני החצר ערכו ביחד ואחד מבני החצר נתן שיתוף בשביל כלם עשו ערוב ושיתוף י', והיום אם יעשה גם ערוב וגם שיתוף בכרכה הוי ברכה לבטלה.

עין משפט ב. אר"ח סימן שצא סעיף א

א. אם שכחה חצר אחת ולא נשתתפה בשיתופי מבואות מבטלת רשותה לשאר בני המבוי ז' כמי ששכח ולא ערב ערוכי חצרות דמבטל רשותו לבני החצר ח'.

א. ב. אין איסור לטלטל במבוי ט' או בעיר מוקפת חומה עד שיהיו שתי חצרות של בתי ישראל בעיר אבל חצר אחת אינה אוסרת אפי' אם הרבה בתים של ישראל פתוחים לתוכה י'.

ובלבד שתהיה העיר מוקפת לדירה כ', וסתם עיירות מוקפות לדירה, אבל סתם מבצרים אינם מוקפים לדירה.

ה. מ"ב אות ט'.

ו. עיין במ"ב אות י"ב מה שהקשה הלבוש. וסיים המ"ב דהעיקר שהעולם סומכים על דעה ראשונה שאפי' לא ערכה כל חצר לעצמה אם נשתתפו בפת סומכין עליו וא"צ לערב בחצרות כלל, וטוב לומר בפירוש בשעת הנחת הערוב שמניחו גם לשם שיתוף.

ז. ממשנה ערוכין ע"ג ובגמ'.

ח. או בני המבוי לחצר, ואף שבני החצר הם רבים ואין מבטלין רשות לשני אנשים שלא ערכו משום שהם אוסרים זה על זה, כיון שעכ"פ עשו עירובי חצרות יחד כל החצר כיחיד נחשבת, מ"ב אות ב'. ואם בטלו אנשי המבוי לאותה חצר שלא נשתתפה רק לה יהיה מותר להוציא מחצרה למבוי אבל שאר החצרות אסורים להוציא מחצרן למבוי. במ"ב אות ג'.

ט. המתוקן בלחי או קורה או צורת הפתח או ב' פסין, כשהעיר אינה מוקפת חומה.

י. דלגבי בני המבוי כל החצר נחשבים אחד, מ"ב אות ז'.

כ. ובלי זה אסור אם היא יותר מבית סאתים, כמבואר בסי' שנ"ח.

א. ג. כשיש שתי חצרות של בתי ישראל בעיר ל צריכים לשכור מכל חצר וחצר של האינם יהודים, ואין מספיק בזה במה שישכור משר העיר.

הגה: וי"א דוקא להוציא ולהכניס מרשות האינו יהודי, אבל כדי לטלטל במבוי יכול לשכור מן השר שדרך הוא שזה של השר שהוא יכול לסלק כל האינם יהודים משם.

א. ד. במקום שכל צרכי העיר אינם נעשים אלא ע"פ השר, או הממונה שלו או בשעת מלחמה, ודאי ששכירות מהשר או משכירו מועילה שהרי יש לו רשות להושיב אנשיו וכלי מלחמתו בבתי בני העיר שלא מדעתם.

עין משפט ג. אר"ח סימן שצא פעיף א

עיין לעיל עין משפט אות ב.

אר"ח סימן שפו פעיף ג

א. ג. כמו במשפטי ערובי חצרות ושעורו ושאשתו מערכת בשבילו מ, ושמערבין שלא לדעתו אם אין הבית פתוח אלא לחצר אחת, ושקטן יכול לגבותו ואחד יכול לזכות לכולם כך דיני שיתוף מבואות.

הגה: שותפין בסחורה כגון שמן או ביין והיא בכלי אחד א"צ להשתתף בשיתופי מבואות.

עין משפט ד. אר"ח סימן שסג פעיף כו

עיין לעיל דף עג. עין משפט אות ז.

ל. אפי' כל חצר היתה במבוי אחר לא נחשבים כיחיד במקום עכו"ם, כיון שהעיר מוקפת חומה, וע"כ צריכים לשכור מהעכו"ם רשותם אם לא שהיו המקומות חלוקים בצורת הפתח או בב' פסין, מ"ב אות י'.
מ. עיין במ"ב אות י"ד.